

[Diderichsen.]

enkelt studerende er sig sit ansvar bevidst og kan fordybe sig i sit arbejde.

I lyset af disse grundforhold må enhver ordning af læreruddannelsen ses, og det spørgsmål, der da må stilles før alle andre, er dette: fremmer den foreslåede nyordning vækstbetingelserne på vore seminarier? Er den et fremskridt i forhold til den nuværende, og, hvis det er tilfældet, er skridtet i den rigtige retning da stort nok? Svaret kan efter min mening ikke gives i et enkelt ja eller nej. Der kan på visse områder noteres fremskridt, men det er tvivlsomt, om ordningen efter lovforslaget som helhed er egnet til at danne rammen om et fornyet og givtigere lærerstudium som forberedelse til folkeskolen i dens nuværende og ikke mindst i dens fremtidige form.

Nu lidt om adgangsvejene. Her betegner de foreliggende lovforslag et fremskridt i forhold til betænkningens idé om et 2-årigt adgangskursus, som sigtede på at producere en slags studenter, der så i løbet af det første år på seminariet kunne bringes i geled med studenterne fra gymnasiet. Majforslaget var med sine mere ubestemte formuleringer heroverfor et fremskridt, og nydannelsen, den højere forberedelseseksamen, er yderligere en forbedring, selv om dens muligheder indtil videre er hyllet i ministeriel dunkelhed. Det ser da ud til, at denne idé, som jeg gerne vil komplimentere den højtærede minister for, kan udvikles til et middel, hvorved der kan tilføres lærerstanden værdifulde kræfter, som ellers ville være gået tabt for skolen. Men jeg har stadig væk den indvending, at også denne forberedelsesvej smager for meget af forloren studenterekamen. Det bør undersøges, om der ikke kan findes mere selvstændige former for dette uddannelsesstrin, som kunne være egnet til at opfange naturanlæg for de højst forskelligartede lærervirksomheder, som folkeskolen i fremtiden vil komme til at omfatte. Man skal sandelig ikke kimse ad kundskaber, tilegnet intellektuelt, men heller ikke monopolisere en udpræget kundskabsmæssig mangefagsuddannelse. Adgangsvejene til læreruddannelsen må være så forskelligartede som praktisk muligt, svarende til begavelsernes forskellighed og læreropgavernes mangfoldighed.

Man vil heraf se, at jeg nærer nogen be-

tænkelighed ved netop nu at stile mod en indordning af læreruddannelsen i en eventuel fremtidig grunduddannelse ved universiteterne, og da en sådan mulighed ikke i adskillige år vil være praktisk gennemførlig, skal jeg ikke her gå nærmere ind på dette emne.

En anden bemærkelsesværdig forbedring er, at man har slettet de ubehagelige egnethedsparagraffer i forbindelse med optagelse på et seminarium, som endnu fandtes i majforslaget.

Hvad jeg har sagt om grundbetingelserne for en god læreruddannelse og adgangsvejene dertil, fører nu til den centrale kritik af den foreslåede studieplan. Den er, om jeg så må sige, hverken fugl eller fisk — eller med en anden ordsproglig vending: man vil både blæse og have mel i munden. Man har åbenbart bestræbt sig for både at tage hensyn til skolens traditionelle praktiske krav om en alsidig helhedsuddannelse og til den moderne tids stærkere forlangende om specialisering. Men hermed er man havnet i en uddannelsesstruktur, som vel nok kan tage sig ud på papiret, men som i virkeligheden er et kompromis mellem modstridende hensyn, der næppe vil kunne bidrage til en gennemgribende fornyelse af folkeskolen.

Folkeskolen har i sin moderne form brug for mange slags lærere, og der findes sikkert unge nok med evner til at tage de mangeartede opgaver op. Hvorfor så ikke lægge uddannelsen til rette efter disse afgørende faktorer? Jeg ser derfor ikke rettere, end at man med trøstigt mod bør gå langt videre ad differentieringens vej, end det foreliggende lovforslag viser. Hvis de her anførte grundsynspunkter er rigtige, vil det f. eks. være forkert at inddrage den særlige uddannelse i småbørnsundervisning på særlige seminarier. Udviklingen bør tværtimod gå i retning af en radikalere specialisering. Det synes helt forkert, at man i en situation, hvor man ellers overalt i uddannelses-systemet ser sig nødsaget til at differentiere netop på folkeskolens område, bevæger sig fremad med så små, forsigtige skridt, og det endda samtidig med at man energisk inddrager stadig flere områder, stadig flere fag, stadig flere opgaver under folkeskolelærernes allerede vidtstrakte gebeter. Det forekommer mig, at lovforslaget her lider under en principiel indre selvmodsigelse.